يايها الذين امنوا استجيبوا لله للرسول

-«ئى مۆئمىنلەر! اللەنىڭ ۋە پەيغەمبەرنىڭ دەۋىتىنى قوبۇل قىلىڭلار!»

AL - WAIE

الوعي - ئاڭ

171 - سان

«ولتكن منكم امة يدعون الي الخير ويامرون بالمعرف

وينهون عن المنكر واولك هم المفلحون» *

ئاراڭلاردا ياخشىلىققا(ئىسلامغا) دەۋەت قىلىدىغان، مەئرۇپ ئىشلارغا بۇيرۇپ، مۇنكەر ئىشلاردىن

توسىدىغان بىر جامائە بولسۇن، ئەنە شۇلار نىجات تاپقۇچىلاردۇر. (104 : 3)

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

مۇندەرىجە

ئەقلىي مۇلۇكچىلىك كاپىتالىزىم ۋە مۇستەملىكىچىلىكنىڭ قوراللىرىدىن بىرى 10

مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆز ئۈستىدىكى ھاكىملارنىڭ ھۆكۈمرانلىقىنى يوقىتىشىنىڭ ۋاقتى يېتىپ كەلمىدىمۇ؟ 15

«مەن پەردە خەلىپە قىلماقچىمەن» 16

سۇلتان مۇھەممەد فاتىھنىڭ ئوغلى يەزىدگە قىلغان ۋەسىيىتى 18

دۇنيا مۇسۇلمانلار خەۋەرلىرى 19

ئىقتىسادىي كىرىزىسلەر، ئۇلارنىڭ ۋاقىتلىقلىقى ۋە ئىسلام نۇقتىئىنەزىرىدە تۇرۇپ ئۇلارنى مۇئالىجە قىلىش (2) 23

ئىستىراتېگىيىلىك تالاش 30

ئوسمانىي دۆلەتنى يوق قىلىش ئۈچۈن تۈزۈلگەن يۈز قېتىملىق سىلىپچىلىق پىلانى 34

ئەقلى مۈلۈكچىلىك كاپىتالىزىم ۋە مۇستەملىكچىلىكنىڭ قۇراللىرىدىن بىرى

(ھىزبۇتتەھرىر يىگىتلىرىدىن بىرىنىڭ بىر گورۇھ مۇتەپەككۇرلەر ئالدىدا قىلغان سۆزىنىڭ تېكىستى)

ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن:

«ئاللاھ ساڭا بەرگەن بايلىق بىلەن ئاخىرەت يۇرتىنى تىلىگىن، دۇنيادىكى نېسىۋەڭنىمۇ ئۇنتۇمىغىن، ئاللاھ ساڭا ياخشىلىق قىلغاندەك، سەن (ئاللاھنىڭ بەندىلىرىگىمۇ) ياخشىلىق قىلغىن، يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىقنى تىلىمىگىن، ئاللاھ ھەقىقەتەن بۇزغۇنچىلىق قىلغۇچىلارنى دوست تۇتمايدۇ» (28:77)

مۇقەددىمە:

ئاللاھقا ھەمدۇ سانالار بولسۇن! سەيدىمىز مۇھەممەد (س ئە ۋ) گە ۋە ئۇ كىشىنىڭ ئائىلە تاۋاباتلىرىغا، ساھابىلىرىگە، ھەمدە قىيامەت كۈنىگىچە ئۇ كىشى كۆرسەتكەن ھىدايەت يولىدىن ماڭغان، سۈننىتىنى مەھكەم تۇتقان ۋە تەرقىتىگە ئەگەشكەن كىشىلەرگە دۇرۇد ۋە سالاملار بولسۇن! (ئامىن)

كاپىتالىزىم كاپىتاللارنى كاپىتالىستىك شىركەتلەرنىڭ جەمئىيەتتىكى بىر ئۇچۇم مۈلۈكدارلارنىڭ قولىغا توپلاپ مەۋجۇت ئىقتىسادنى مونوپول قىلىۋېلىشىغا زور كۈچ چىقاردى. بۇ خىزمەتلەرنى بىر قانچە ئاپرات - سىستىمىلاردىن پايدىلىنىپ بېجىردى. بۇ سىستېمىلار دۆلەت ئاپپاراتلىرىنى ۋە چۈشەنچىلەرنى بويسۇندۇرۇپ، ئۆزىگە خىزمەت قىلدۇرۇشتا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، بۇ سىستېمىلار جۈملىسىگە تۆۋەندىكىلەر كىرىدۇ.

① دۆلەت ئاپپاراتلىرى ۋە قانۇن چىقىرىش مېخانىزىمى.
② باھا بەلگىلەش مېخانىزىمى.
③ پايدا، بانكا مۇئامىللىرى ۋە سۇغۇرتا سىستېمىسى.
④ يەرشارىلاشتۇرۇش ۋە خۇسۇسىيلاشتۇرۇش (كۆپ قوتۇپلىشىش).
⑤ ئەقلى مۈلۈكچىلىك.

كاپىتالىزىم بۇ مېخانىزىملارنىڭ مەيدانغا كېلىشىدىكى ھەقىقى سەۋەبلىرىنى يوشۇرۇپ، بۇ مېخانىزىملەرنى ئادەملەرگە ياخشى قىلىپ كۆرسۈتۈش ۋە ئۇلاردىن كۆزلەنگەن ھەقىقى مەقسەتلەرنى يوشۇرۇش مەقسىتىدە ئۇلارنى تۈرلۈك يالغان شوئارلار ۋە غايىلەر بىلەن سۈپەتلەپ، ئۇلارنى چىرايلىق قىلىپ كۆرسۈتۈشكە ئۇرۇندى. شۇنىڭ ئۈچۈن غەربىي جەمئىيەتكە نەزەر تاشلىغان ئادەم بۇ جەمئىيەتلەرنىڭ ئاشۇ ئۇرۇنۇشلىرىنى ئاڭلىق رەۋىشتە چۈشىنىدۇ ۋە جەمئىيەتنىڭ تۆۋەندىكى بۆلەكلەرگە بولۇنۇپ كەتكەنلىكىنى بىلىۋالىدۇ.

① ئادەملەرنىڭ ناھايىتى كۆپ قىسمى مانا شۇ توزاقلارغا چۈشكەن كىشىلەر جۈملىسىگە كىرىدۇ.

② ئۆز مەنپەئەتلىرىنى كۆزلىگۈچى كاپىتالىستلار ھەقىقى ئۈندىگۈچى سەۋەبلەرنى ياخشى بىلىدۇ. ئۇلاردىن پايدىلىنىشقا ھەرىكەت قىلىدۇ. بۇ ئۇرۇنۇش ئۇلارنىڭ ئۆز - ئارا خەت ئالاقىلىرىدا ۋە خۇسۇسى ئولتۇرۇشلىرىدا كۆزگە يارقىن تاشلىنىدۇ.

③ بەزى مۇتەپەككۇرلەر ۋاقىلىكنى ياخشى بىلىدۇ. لېكىن تۆۋەندىكى بىر قانچە مەسىلە سەۋەبلىك بۇ ۋاقىلىكنى ئۆزگەرتىش ئۇلارغا مۇمكىن بولمايدۇ. ئۇلار:

A كۆپلىگەن ھەقىقەت چۈشەنچىسىنىڭ چوڭقۇر يىلتىز تارتمىغانلىقى.

B ساقتىلىقنى يوقۇتۇپ، ئۇنىڭ ئورنىنى ئىگەللەيدىغان ئادالەت ۋە ھەققانىيەتنى تەسەۋۋۇر قىلالماسلىق.

C يىرتىقنى ياماپ تۈزىتىش ۋە ئاستا - ئاستا راۋاجلىنىش چۈشەنچىسىدىن ئىبارەت.

بۇلارنى ئېيتىشتىكى مەقسەت ئەقلى مۈلۈكچىلىك ھەققىدە، ۋە ئۇنىڭ قانداق قىلىپ كاپىتالىزىم ۋە مۇستەملىكچىلىكنى مۇستەھكەملەش قۇراللىرىدىن بىرىگە ئايلىنىپ قالغانلىقى ھەققىدە بەھس قىلىشتۇر.

بۇ بەھىس ئىككى بۆلەككە بۆلىنىدۇ. بىرىنچى بۆلەك - شەرئى تەرىپى، ئىككىنچى بۆلەك - ئەقلى تەرىپىدۇر.

شەرئى تەرەپ: شەرئى ھۆكۈمنى چۈشىنىۋېلىش ئۈچۈن ئىككى ئىشقا ئېتىبار قارىتىش ۋاجىب بولىدۇ.

1) غەربتىكى ئەقلى مۈلۈكچىلىك ۋاقىلىگىنى چۈشىنىش.

2) ئىسلامدىكى مۈلۈكچىلىكنى چۈشىنىش.

ئەمدى غەربتىكى ئەقلى مۈلۈكچىلىككە نىسبەتەن ئېيتىدىغان بولساق، ئۇ يەككە شەخسلەر ۋە شىركەتلەرنىڭ يېڭى كەشپىياتلارغا ئىگىدارچىلىق قىلىش ھوقۇقىدۇر. بۇ ھوقۇققا ئېرىشىش ئۈچۈن ئىختىرالاردا ئىككى شەرت يېتەرلىك بولۇشى كېرەك.

بىرى: بۇ ئىختىرا (كەشپىيات) ئىلگىرى ئېلان قىلىنمىغان، يېڭىدىن كەشىپ قىلىنغان بولۇشى كېرەك.

يەنە بىرى: بۇ ئىختىرالارنىڭ ئەمەلىي ئىشلىتىلىش قىممىتى ياكى ئىستىمال قىممىتى بولۇشى لازىم، يەنى بۇ ئىختىرا (كەشپىيات) قوللىنىلىپ، ئىشلىتىلىدىغان بولۇشى كېرەك ياكى مۇئەييەن تەتبىققە ياكى ئەنە شۇ تەتبىقنى كىشى تەسەۋۋۇر قىلالايدىغان بولۇشى كېرەك.

ئىگە بولۇشى (ئىگىلىك ھوقۇقى) —— كەشپىيات ئىگىسىگە شۇ كەشپىياتنى مۈلۈك قىلىۋېلىش ۋە ئۇنىڭدىن مەنپەئەتلىنىش ھوقۇقىنى بېرىدۇ. باشقا بىرەر ئادەم بۇ كەشپىياتتىن پايدىلىنىش ھوقۇقىغا ئىگە بولالمايدۇ.

بۇ كەشپىياتتىن شۇ كەشپىيات ئىگىسى رۇخسەت بەرگەندىلا، ئاندىن باشقىلار پايدىلىنالايدۇ. ئادەتتە كەشپىيات ئىگىسى بۇ ئىختىراغا يا ئۆزى يالغۇز ئىگە بولىدۇ ياكى ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ھوقۇقىنى مۇئەييەن چەكلىمىلەر بىلەن باشقا شەخسلەرگە ساتىدۇ. بۇ ئېلان قىلىنغان كەشپىيات پاتېنتىنى باشقا شەخسكە سېتىش بىلەن ئەمەلگە ئاشىدۇ. ياكى ئەنە شۇ كەشپىيات ئۈستىدىن تۆلەم ھەققىنى ئېلىپ تۇرۇش بىلەن ئەمەلگە ئاشىدۇ. (تۆلەم ھەققى دېگەن: كەشپىياتنى ئىشلىتىدىغان ھەر بىر قېتىمدا ئىشلىتىدىغان تەرەپتىن كەشپىياتچى ئېلىپ تۇرىدىغان ھەقنى كۆرسىتىدۇ.)

ئەقلى مۈلۈكچىلىكنى ھىمايە قىلىش قانۇنلىرى «كەشپىيات پاتېنتى» نى رويخەتكە ئېلىش مېخانىزمى ئارقىلىق كەشپىياتچى - ئىختىراچىلارنى پىكىرلىرىنى مۈلۈك قىلىپ ئېلىش ھوقۇقىغا ئىگە قىلىدۇ. كەشپىياتنى دەسلەپتە رويخەتكە ئالدۇرغان كىشى ئەنە شۇ كەشپىيات ئىگىدارچىلىقىغا ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ھوقۇقىغا ئىگە بولىدۇ. دە، بۇ ئىككىسىنى خالىغىنىچە ئىشلىتىدۇ. كۆپ ھاللاردا كەشپىيات (ئىختىرات) پاتېنتلىرىغا 20 يىللىق مۇددەت بېرىلىدۇ. ئەنە شۇ مۇددەتتىن كېيىن، كەشپىياتچى شۇ ئىختىرانىڭ قانۇنىي ئىگىسى بولۇۋەرمەيدۇ، يەنى شۇ مۇددەت توشقاندا ھەر قانداق شەخس ياكى شىركەت ئالدىن رۇخسەت ئالماي تۇرۇپ ياكى پايدىلىنىۋېلىش ئۈچۈن ھەق تۆلىمەي تۇرۇپ، بۇ كەشپىياتتىن بىمالال پايدىلىنىشى مۇمكىن بولىدۇ. لېكىن مۇئەللىپلىك ھوقۇقى كەشپىيات پاتېنتىنى رويخەتكە ئېلىش مېخانىزمىدىن ئايرىلغان باشقا مەسىلە، چۈنكى بۇ ھوقۇق كەشپىياتلارنى ھىمايە قىلىش ھوقۇقى ئەمەس، ياكى بۇ كەشپىياتلارغا ئىگە بولۇش ھوقۇقىنى بېرىشمۇ ئەمەس، بەلكى ئۇ پىكىرلەرنى ئۆز ئىچىدە ساقلىغۇچى نەرسىگە ئەئەللۇقتۇر. ئۆز ئىچىدە ساقلىغۇچى نەرسە كىتاب، ماگنىت لېنتىسى، پىلاستىنكا، دىسكا ياكى پىكىرى مەلۇماتلارنى ئۆز ئىچىگە ئېلىپ، ساقلىيالايدىغان ھەر قانداق ئېلېكترونلۇق نەرسىگە قارىتىلىدۇ. چۈنكى بۇ تۈرىدىكى ھىمايە پىكىرلەرنى ھىمايە قىلىش ئەمەس، بەلكى ئاشۇ پىكىرلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان نەرسىنى ھىمايە قىلىشتۇر.

«مۇئەللىپلىك ھوقۇقى قانۇنى» شۇ ھوقۇق بېرىلگەن تەرەپكە بىرەر پىكىرى ئىشنى ئۆز ئىچىگە ئالدىغان مۇئەييەن ساقلىغۇچى نەرسىنى كۆپەيتىش، نۇسخا كۆپەيتىش، نەشىر قىلىش ۋە تارقىتىش ھوقۇقىنى بېرىدۇ. بۇ قانۇن مۇئەللىپلىك ھوقۇقى بېرىلگەن تەرەپتىن باشقا ھەر قانداق تەرەپنى پىكىرى ئىشنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بۇ نەرسىنى كۆپەيتىش، نۇسخا كۆپەيتىش، نەشىر قىلىش ياكى تارقىتىشتىن مەنئى قىلىدۇ. مۇئەللىپلىك ھوقۇقىغا ئىگە تەرەپ رۇخسەت بەرگەندىلا، ئاندىن بۇ ئىشلارغا رۇخسەت بېرىلىدۇ. ئادەتتە بۇ ھوقۇق بېرىلسە پىكىرى ئىشنى ئۆز ئىچىگە ئالغان نەرسىنى ئۆزىنىڭ شەخسىي مۈلكىگە ئايلاندۇرۇپ، ئۇنىڭغا يەككە خوجايىنلىق قىلالايدۇ ياكى ئۇنىڭدىن تۆلەم ھەققى ئېلىپ تۇرىدۇ.

ئەنە شۇ ساقلىغۇچى بويۇم ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان پىكىرلەر (ياكى پىكرى ئىش دەپ ئاتالغان نەرسىلەر) ئادەتتە ئۆزى - ئۆزى ھىمايە قىلالمايدىغان بولىدۇ. مىسال ئەرىقىسىدە، مۇزىكا بىلەن قوشاقنى

ئالساق، بۇلارمۇ پىكرى ئىشنىڭ مەھسۇلىدۇر.

لېكىن ئۇلار كەمدىن - كەم ھالەتتە ئۆزىنى - ئۆزى قوغداشقا مۇيەسسەر بولىدۇ. ئەمما بۇ پىكرى مەھسۇلاتلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ماگنىت لېنتىسى ياكى پىلاستىنكا ياكى قانداقتۇر بىر ماددى شەكىل ياكى ئېلېكترون شەكلىدىكى ئۆز ئىچىگە ئېلىپ تۇرغۇچى بۇيۇمنى رويخەتكە ئېلىنغان ھوقۇق ئىگىسى يالغۇز ئۆزى كۆپەيتىش، نۇسخا ئېلىش ياكى تەكرار - تەكرار كۆپەيتىش ھوقۇقىغا ئىگە بولىدۇ، ئۇنىڭدىن باشقا ئادەم بۇ ھوقۇققا ئىگە بولالمايدۇ. بۇنىڭغا يەنە مىسال قىلىپ كومپيۇتېر (ئېلېكترونلۇق يېڭە) پىروگىراممىلىرىنى كەلتۈرۈش مۇمكىن. چۈنكى كومپيۇتېر پىراگىراممىلىرى، ناھايىتى ئۇزۇن ۋاقىتلاردىن بېرى ئۆزىنى - ئۆزى ھىمايە قىلالماي كەلدى. ھىمايە پىراگىراممىلارنى ئۆز ئىچىگە ئېلىپ ساقلىغۇچى (كومپاكت دىسكىغا ئوخشاش) بۇيۇملار بىلەنلا ئەمەلگە ئاشىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇنىڭغا خىلاپ ھالدا ئىش قىلغان ئادەملەر ئەنە شۇ پىكىرلەرنى ئىشلەتكەنلىكى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى نۇسخا كۆپەيتكەنلىكى ئۈچۈن ياكى ئەسلى (ئارگىنال) بولمىغان نۇسخىنى ئىستېمالغا سالغانلىقى ئۈچۈن قانۇنىي جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ.

غەربتىكى پىكرى مۈلۈكچىلىكنىڭ ۋاقىلىگى ۋە بۇ مۈلۈكچىلىكنى ھىمايە قىلىش قانۇنلىرىنىڭ قىسقىچە ئىپادىسى شۇلاردىن ئىبارەتتۇر. ئۇ يەردە كەشپىياتلار بىلەن ساناتەتلەشتۈرۈش، لايىھەلەش ئىشلىرى ۋە ئۇلاردىن باشقىلار ئوتتۇرىسىنى ئايرىپ تۇرىدىغان بىر نەچچە نۇقتا بار.

لېكىن ھازىر پىكىرلەرنىڭ ئەينەن ئۆزىنى ھىمايە قىلىش بىلەن بىرەر پىكىرگە ئالاقىدار مەھسۇلاتلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان ساقلاپ تۇرغۇچى بۇيۇمنى ھىمايە قىلىش ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنى ئايرىتىش كۆپايە قىلىدۇ.

ئەمدى ئىسلامدىكى خۇسۇسى (شەخسى) مۈلۈكچىلىككە كەلسەك، ئىسلام شەخسى مۈلۈكچىلىكنى ياشاش ئۈچۈن كۈرەش قىلىش تۇيغۇسىنىڭ كۆرۈنۈشلىرىدىن بىرى، دېگەن ئېتىباردا ئەرتىپكە سالدى. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمان كىشىگە ئەنە شۇ تۇيغۇلىرىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن ھاياتنى ساقلاشنى ۋە پاراۋانلىقنى كاپالەتلەندۈرىدىغان مۈلۈككە ئىگە بولۇشنى قانۇنلاشتۇرۇپ قويدى. چۈنكى ئىسلام جاراۋا - ماللارنى، يەر - جايلار ۋە يەردىن ئۆسۈپ چىقىدىغان مەھسۇلاتلارغا ۋە بۇلارغا ئوخشاش نۇرغۇن نەرسىگە ئىگە بولۇشنى مۇسۇلمانغا مۇباھ قىلدى ۋە ھاراق - ۋىنو، توڭگۇز گۆشى ھەمدە زەھەرلىك چېكىملىككە ئوخشاش بەزى نەرسىلەرنى ھارام قىلدى. شۇنىڭدەك مۇسۇلمان ئادەمنى پىكىر يۈرگۈزۈش ۋە ئىلىم ئىزلەشكە ئۈندىدى ۋە باشقىلارغا تەئلىم بېرىپ، شۇ تەئلىم بەرگەنلىكى ئۈچۈن ھەق ئېلىشنى مۇباھ قىلدى. ئىسلام مۇسۇلمان كىشىگە سودا - سېتىق، تىجارەت ۋە مىراس ئېلىشقا ئوخشاش مۈلۈككە ئىگە بولۇشنىڭ مۇباھ بولغان سەۋەبلىرىنى قانۇنىيلاشتۇردى (قانۇنلۇق قىلدى) ۋە قىمار، رىبا (ئۆسۈم، جازانىخورلۇق) غا ئوخشاش سەۋەبلەرنى ھارام قىلدى.

ئىسلامدىكى مۈلۈكچىلىك ئومۇمى شەكىلدىن ئالغاندا، نەرسىلەر ۋە بۇيۇملاردىن پايدىلىنىش توغرىسىدا شارىئنىڭ بەرگەن رۇخسىتىدۇر. خۇسۇسى مۈلۈكچىلىك بولسا: شەخسكە ئىگىلىك قىلىپ بېرىلىدىغان مۈلۈك بولىدىغان نەرسىلەر ياكى مەنپەئەت ئېلىش بىلەن بەلگىلەپ قويۇلغان بىر شەرئى ھۆكۈمدۇر. بۇ شەرئى ھۆكۈم شەخسكە مۈلۈك بولىدىغان نەرسىلەردىن پايدىلىنىشى ۋە ئاشۇ نەرسىلەر ئورنىغا باشقىسىنى ئېلىش ئىمكانىيىتىنى بەردى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسلامدىكى شەخسى مۈلۈكچىلىك شۇ مۈلۈكچىلىكنى شەرئى ئىسپات قىلىش بىلەن ۋە ئۇنىڭغا ئىگە بولۇش سەۋەبلىرىنى ئەستايىدىللىقى بىلەن ئىسپاتلىنىپ بەلگىلەندى. دېمەك، بىر نەرسىگە ئىگە بولۇش ھوقۇقى ئاشۇ نەرسىنىڭ ئۆزىدىن ياكى ئاشۇ نەرسىنىڭ پايدىلىق ئىكەنلىكىدىن كېلىپ چىقمايدۇ. بەلكى بۇ ھوقۇق ئاشۇ نەرسىگە سودا - سېتىق ياكى سوۋغىغا ئوخشاش شەرئى مۈلۈككە ئىگە بولۇش سەۋەبلىرىدىن بولغان بىر سەۋەب بىلەن ئىگە بولۇش توغرىسىدا شارىئ بەرگەن رۇخسەتتىن كېلىپ چىقتى.

دەر ھەقىقەت، ئىسلام شەخسكە ئۆز مۈلكىنىڭ ئىگىدارچىلىق ھوقۇقىنى بەردى. بۇ ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى شەخسكە ئۆزى ئىگە بولغان مۈلۈكنى شەرئى ئەھكاملارغا مۇۋاپىق ھالەتتە ئىشلىتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئىمكانىيىتىنى بەردى. شۇنىڭدەك ئىسلام شەخسكە ئۆز ئىلكىدىكى خۇسۇسى مۈلۈكلەرنى قوغداش ۋەزىپىسىنى ۋاجىب قىلىپ بەلگىلىدى ۋە باشقىلارنىڭ مۈلكىگە تاجاۋۇز قىلىدىغان ھەر قانداق كىشىلەرنى توسۇپ قويغۇچى جازا - چارىلەرنى بەلگىلەپ بەردى.

خۇسۇسى مۈلۈكچىلىك ئەھكاملىرى پىكىرلەر ۋە ئىختىرالارنىڭ ئىگىسىگە ئاشۇ پىكىر ياكى

كەشپىياتىنى پايدىلىنىش، ئۇنى سېتىپ بېرىش ۋە ھەق ئېلىپ ياكى ھەق ئالماستىن باشقىلارغا ئۆگىتىش ھوقۇقىنى بەردى. شۇنىڭدەك ئۇ بۇ پىكىر ياكى ئىختىرانى بىر كىتابقا ياكى ماگنىتلىق لېنتىغا ياكى باشقا نەرسىگە خاتىرلەپ قويۇش ياكى سېتىپ بېرىش ياكى تارقىتىش ياكى ئۆزى ئۈچۈن ساقلاپ قويۇپ، ئۇنىڭدىن يالغۇز ئۆزى پايدىلىنىش ھوقۇقىنىمۇ بەردى. چۈنكى بۇلار جائىز بولۇپ، ئىسلام ئۇلارنىڭ جائىز ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى. لېكىن خۇسۇسىي مۈلۈكچىلىك ۋە سودا - سېتىقنىڭ ئىسلام بايان قىلغان شەرتىمۇ بار. بۇ شەرتلەردىن بىرى ئىگە بولۇشقا شەرىئەت رۇخسەت بەرگەن مۈلۈك ئۈستىدىكى ئىگىدارچىلىق قىلىش شۇ مۈلۈك ئىگىسىگىلا بولىدۇ. سودا ئاساسلىرىدىن بىرى بولسا شۇ ئىگىدارچىلىق قىلىشنىڭ ساتقۇچىدىن سېتىۋالغۇچىغا كۆچۈپ ئۆتۈشىدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن ساتقاندىن كېيىن، يەنى مۈلۈك ئۈستىدىكى ئىگىدارچىلىقنى بەرگەندىن كېيىن ساتقۇچىنىڭ ساتقان نەرسىسى ئۈستىدىن ھېچ قانداق ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى بولمايدۇ، بۇ بولسا پىكىرلەرگىمۇ توغرا كېلىدۇ. چۈنكى بۇ پىكىرلەرنى سېتىپ بەرگەندىن كېيىن، باشقا ئادەمگە ئۆتكەندىن كېيىن، ھەق ئېلىش ئىختىيارىغا ياكى ئالماستىن باشقىلارغا شۇ پىكىرنى ئۆگىتىش ھوقۇقىغا ئىگە بولۇپ قالىدۇ. شۇنىڭدەك كىتاب ئىگىسى (مۇئەللىپ) مۇشۇ كىتاب ئۈستىدىكى ھۆكۈمرانلىققا (ئىگىدارچىلىق قىلىش ھوقۇقىغا) ئىگە بولىدۇ.

بۇ كىتابنى سېتىپ بەرگەن پەيتتە بولسا، ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى سېتىۋالغۇچىغا كۆچۈپ ئۆتىدۇ. مانا بۇ مۇئەللىپنىڭ كىتاب ئۈستىدىكى ئىگىدارچىلىق ھوقۇقىنى سېتىپ بەرگۈچىگە تەۋە قىلىپ قويغانلىقى ئۈچۈن، شۇنىڭدىن كېيىن مۇئەللىپنىڭ كىتابنىڭ ئەينەن ئۆزى ئۈستىدىنمۇ ھېچ بىر ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى بولمايدۇ. ئىگىدارچىلىق قىلغۇچى ئۆز ئىگىدارچىلىقىدا شەرىئەت كۆرسىتىپ، بەلگىلەپ بەرگەن دائىرىدىن ئاشقىرىغا چىقماي، خالىغىنىنى قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە بولىدۇ. (شۇنىڭ ئۈچۈن پىكىرلەرنى سېتىپ بېرىش ھالىتىدە پىكىر ئۈستىدىكى ئىگىدارچىلىقنىڭ ساتقۇچىغا قېلىشى ئېتىبارغا ئېلىنمايدۇ. چۈنكى ئېتىبارغا ئېلىنىدىغان نەرسە سېتىۋالغۇچىنىڭ ساتقۇچىدىن ئىگىلىكنى ئېلىپ قويۇشى ئەمەس، بەلكى سېتىۋالغۇچى سېتىۋالغان نەرسە ئۈستىدىن ئىگىدارچىلىق قىلىش ھوقۇقىنى قولغا كىرگۈزۈشتۇر) . شۇنىڭ ئۈچۈن ساتقۇچى كىشى مانا شۇنىڭغا قارىمۇ - قارشى كېلىدىغان بىرەر نەرسىنى شەرت قىلىپ قويۇش ھوقۇقىغا ئىگە بولمايدۇ. چۈنكى يۇقىرىدا ئېيتىلغان ئەنە شۇ نەرسىلەر سودا ئاساسلىرىدىن بىرى بولۇپ، ئەگەر ساتقۇچى شۇ ئاساسقا خىلاپ ئىش تۇتسا ياكى شۇ ئاساستىن بىرەر نەرسىنى كەمەيتىدىغان بىرەر شەرتنى قويسا، ئۇ ھالدا ئۇنىڭ بۇ ئىشى شەرىئەتكە خىلاپ ئىش بولىدۇ ۋە قويغان شەرتى باتىل شەرت بولىدۇ.

بۇنىڭ بىلەن ئىسلام كىتاب ۋە ماگنىتلىق لېنتىلارنى مۈلۈك قىلىپ ئېلىشقا ئىجازەت بەرگەندەك، پىكىرلەرنىمۇ مۈلۈك قىلىشقا ئىجازەت بەرگەن بولىدۇ ۋە شۇ پىكىرلەرنى ھەق ئېلىش ھېساۋىغا ياكى ھەق ئالماستىن ئۆگىتىش ياكى سېتىپ بېرىش ھوقۇقىنى بەرگەن بولىدۇ. ئىسلام شۇنىڭدەك پىكىرنى ئۆگەنگەن ياكى سېتىۋالغان كىشىگە بۇ پىكىرلەرنى سېتىپ بېرىش ياكى سوۋغا قىلىش، ھەتتا باشقا ئەھكاملارغا خىلاپ كەلمەيدىغان ھالەتتە ئۇلارنى يوق قىلىپ تاشلاش بىلەن بولامدۇ، شۇ پىكىرلەرنى ئۆزى خالىغىنىدەك تەسەررۇپ قىلىش (ئىشلىتىش) ھوقۇقىنىمۇ بېرىدۇ.

بۇ شەرئى تەرەپتىن ئالغاندا شۇنداقتۇر. بۇ مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلامغا خىلاپ كېلىدىغان ئەنە شۇنداق تەتبىق قىلىشلاردىن يىراقلىشىشى ئۈچۈن كۇپايە قىلىدۇ. لېكىن ئالەمدە كاپىتالىزم مەبدەئىنىڭ كەڭ تارقىلىشى ۋە كۆپچىلىكنىڭ كۆزى ئۇنىڭ بىلەن قامىشىپ قېلىشى، قامىشىپلا قالماي، بەلكى ئاشۇ مەبدەئىگە ئۇنجۇقۇپ قىلىشلىرى مۇناسىۋىتى بىلەن ئەنە شۇ زالالەتكە باشلىغۇچى پىكىرلەر ئۈستىدە ئەقلى ھۆججەت بىلەنمۇ، يەنىمۇ توختىلىشقا زۆرۈرىيەت تۇغۇلدى. بۇنىڭدىن مەخسەت زالالەتكە باشلىغۇچى شۇ پىكىرلەرنى قوبۇل قىلماي قەتئىي رەت قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ بۇزۇق ئىكەنلىكىنى بايان قىلىش، ھەمدە بۇ پىكىرلەر بىلەن مۇستەملىكىچىلىك ئوتتۇرىسىدا زىچ باغلىنىش بار ئىكەنلىكىنى سىياسىي جەھەتتىن پاش قىلىپ تاشلاشتۇر.

ئەقلى تەرەپ: شۇنىڭغا ئاساسەن سۆزنى شۇ قانۇنلارنىڭ پەيدا بولۇش سەۋەبلىرى ھەققىدە، يەنى شۇ قانۇنلارنى چىقىرىشقا ئۈندىگەن سەۋەبلەر ھەققىدە باشلايمىز. ئەقىل كۆزى بىلەن قارىغۇچى ئادەم بۇ قانۇنلارنىڭ ھەقىقىي ئۈندىگۈچى سەۋەبلىرى بار بولۇپ، بۇ سەۋەبلەر ئاسمىغا ئىلان قىلىنغان سەۋەبلەردىن پۈتۈنلەي پەرىق قىلىدىغانلىقىنى، ئىلان قىلىنغان سەۋەبلەرگە پۈتۈنلەي زىت ئىكەنلىكىنى بىلىۋالىدۇ. ئەمدى ئەنە شۇ قانۇنلارنى چىقىرىشقا ئۈندىگەن ۋە ئاسمىغا ئىلان قىلىنغان سەۋەبلەرگە كەلسەك بۇ سەۋەبلەر

ئىككى خىلدۇر.

بىرىنچى سەۋەب: ئىختىرا (كەشپىيات) ھوقۇقىنى مۇھاپىزەت قىلىش ۋە ئۇلارنى مۇكاپاتلاش.

ئىككىنچى سەۋەب: ئىختىراچىلىقنى ۋە ئىلمىي تەرەققىياتنى رىغبەتلەندۈرۈش.

ئەسلى ھەقىقەتنى ئالغاندا بولسا ئەنە شۇ قانۇنلار بۇ سەۋەبلەردىن پۈتۈنلەي باشقا بولغان غايىلەرنى روياپقا چىقىرىشقا خىزمەت قىلىدۇ. بۇ غايىلەر بولسا تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

بىرىنچىدىن: چوڭ كاپىتال (سەرمايە) ئىگىلىرىنى ھىمايە قىلىش ۋە ئۇلارغا ئاشۇ سەرمايىلەرنى مونوپولىيە قىلىۋېلىش ئىمكانىيىتى بېرىش، ھەمدە پۇل ئېقىپ كىتىدىغان دائىرىنى تارلاشتۇرۇش، ھەتتا پۇل ئېقىمىنى كاپىتالىستلار دائىرىسىگىلا چەكلەپ قويۇش.

ئىككىنچىدىن: پۈتۈن ئېتىبارنى ماددىي قىممەتنى روياپقا چىقىرىشقا ۋە ئۇنى مۇستەھكەملەشكە قارىتىش. ماددىي قىممەت بولسا كاپىتالىزمنىڭ ھاياتتىكى مىقياس . ئۆلچەمىدۇر.

مانا شۇ ئىشلاردا توختىلىپ ئۆتۈش ئۈچۈن ئىختىراچىلىقنىڭ ۋاقىلىكىنى، شىركەتلەرنىڭ ۋاقىلىكىنى ۋە قانۇنچىلىق مېخانىزىملىرىنىڭ ۋاقىلىكىنى، ھەمدە بۇ مېخانىزىملارنىڭ ئىقتىسادقا، شىركەتلەرگە ۋە ئىختىراچىلارغا بولغان تەسىرىنى ئۆگىنىپ چىقىشىمىز زۆرۈر بولىدۇ. بۇنىڭدىن مەقسەت، ئەنە شۇ قانۇنلار ئەسلىدە ئاشۇ كىشىلەرنىڭ ھوقۇقىنى مۇھاپىزەت قىلىدىغانلىقىنى بىلىۋېلىشتۇر!!

ئىشنىڭ ھەقىقىتى شۇنىڭدىن ئىبارەتكى، پايدىلىنىش ھوقۇقىنى ۋە ئىختىرا پاتېنتلىرىنى رويخەتكە ئالغاندىن كېيىن ھەقىقىي مەنپەئەت كۆرگۈچىلەر ئاشۇ ئىختىراچىلار (كەشپىياتچىلار) ئەمەس، بەلكى شىركەتلەردۇر. يەنىمۇ ئېنىقراق ئېيتىدىغان بولساق، مەنپەئەت كۆرگۈچى تەرەپلەر بولسا چوڭ شىركەتلەردۇر. قايسى شىركەت كۆپرەك پايدا كەلتۈرسە، شۇ شىركەت كۆپرەك كۈچكە ئىگە بولىدۇ.

دېمەك ئىشنىڭ ھەقىقىتىنى ئالغاندا پايدا كەشپىياتچىلىق ۋە كەشپىياتنىڭ ئۆزى بىلەن دائىم بىرگە بولىدۇ، لېكىن پايدا ۋە بۇ پايدىغا ئېرىشىش ئۈچۈن بۆلىنىدىغان كۆرەش سوت مەھكىمىلىرىدە ئېلىپ بېرىلىدۇ، مەنپەئەت، تالاش - تارتىشلار بولىدۇ. بۇ شىركەت ئەنە شۇ ئىختىرالارنى ئۆز رويخىتىگە ئېلىپ، ئۇلاردىن كېلىدىغان پايدىنى مونوپولىيە بۇ تالاش تارتىشلار قىلىۋېلىش مەقسىتىدە (يەنى بۇ پايدىلارغا ئۆزى يالغۇز خوجايىنلىق قىلىش ئۈچۈن) باشقا شىركەتلەرنى بۇ پايدىدىن مەھرۇم قىلىش ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلىدۇ. مەلۇمكى غەربتىكى سوت ئىشلىرى كۈچلۈك تەرەپنىڭ يەنى نوپۇزى ۋە تەسىرى بارلارنىڭ مەنپەئەتلىرىگە خىزمەت قىلىدۇ. مەسىلەن: ئادۋۇكات باب بېرەنسوم . بۇ ئادۋۇكات قوشما شتاتلاردىكى ئەقلى مۈلۈكچىلىكتە ئاتىت سوتلاش ئىشلىرىدا يۇقىرى شۆھرەت قازانغان ئادۋۇكاتلارنىڭ بىرىدۇر .

بۇ ھالەتلەرنى سۈپەتلەپ شۇنداق دەيدۇ: «خېلى كۆپ شىركەتلەر ئۆزلىرىنىڭ تەبىئىي ھالەتلىرىدە باشقا شىركەتلەرنىڭ ئەقلى مۈلكىگە تاجاۋۇز قىلىدۇ. بۇنىڭغا سەۋەب رويخەتكە ئېلىنغان پاتېنتلار ۋە مۈلۈكچىلىك ھوقۇقلىرىنىڭ كۆپلۈكىدۇر. شىركەتلەرنىڭ بىرى ئۆزىنىڭ ئەقلى مۈلكىنىڭ مەلۇم قىسمىغا باشقا بىر شىركەتنىڭ تاجاۋۇز قىلغانلىقىنى بىلىپ قالسا (بەزى شىركەتلەردە باشقا شىركەتلەرنىڭ ئەقلى مۈلكىگە تاجاۋۇز قىلىش ئۈچۈن تۈزۈلگەن مەخسۇس ئورگانلار ۋە ئىدارىلار بار) ئاشۇ شىركەتنى سوتقا تارتىدۇ. ئۇنىڭغا قارشى سوت دەۋاسىغا ئۇچرىغان شىركەت شۇنىڭ بىلەن دەۋاگەر شىركەتنىڭ ئۆزىنى، ئىشلىرىنى تەكشۈرۈپ چىقىدۇ. ئەگەر دەۋاگەر شىركەتمۇ باشقا شىركەتنىڭ مۈلۈكچىلىك ھوقۇقىغا تاجاۋۇز قىلغان بولسا، (بۇ ناھايىتى كۆپ ھالەتلەردە يۈز بېرىدىغان ئىشلار) ئۇ ھالدا ئۆزىگە قارشى سوت دەۋاسىغا ئۇچرىغان (جاۋابكار) شىركەت ئەنە شۇ كەشپىيات پاتېنتلىرىنى ئىگىلىرىدىن سېتىۋېلىپ، دەۋاگەر شىركەتكە قارشى قايتۇرما ھۇجۇم باشلايدۇ. بۇنىڭدىن مەقسەت ئەنە شۇ دەۋاگەر شىركەتنى ئۆز دەۋاسىدىن ۋاز كېچىشكە مەجبۇرلاشتۇر. نەتىجىدە، ناھايىتى ماھىر ئادۋۇكاتقا ياكى رەقىبلەرنىڭ قانۇنغا خىلاپ ئىشلىرىنى ئېچىپ تاشلىيالايدىغان ئادۋۇكاتقا ئىگە بولغان شىركەت سوت جەريانىدا غەلبە قىلىدۇ.» ئادۋۇكات بېرەنسوم يەنە مۇنداق دەپ قوشۇمچە قىلدى: «ھەر قانداق شىركەتنىڭ باشقا شىركەتلەرنىڭ ئەقلى مۈلۈكچىلىك ھوقۇقىغا تاجاۋۇز قىلماي تۇرۇپ، بىرەر ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشى مۇمكىن بولمايدۇ. بۇنداق بولۇشنى تۆۋەندىكى ئۈچ تۈرلۈك سەۋەپ بەلگىلىگەن:

بىرىنچىدىن: رويخەتكە ئېلىنغان كەشپىيات پاتېنتلىرى سانىنىڭ كۆپلۈكى.

ئىككىنچىدىن: بۇ پاتېنتلارنىڭ ئومۇمىيلىقى.

ئۈچىنچىدىن: چوڭ شىركەتلەرنىڭ كەشپىياتچىلىققا ئوخشاش تىجارەت ئىشلىرىنى رويخەتكە ئېلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە ئىكەنلىكى».

نەتىجىدە، ھېچقانداق كەشپىياتچىلىق بىلەن شۇغۇللانماي پاكى ئەنە شۇ ئىختىراچىلىق ئۈچۈن ئۆزىدە ھېچقانداق ئاساسلار مەۋجۇت بولماي، پەقەت ئەنە شۇ كەشپىيات پاتېنتلىرىنى ۋە ھوقۇقلىرىنى ئالدى . ساتتى قىلىش بىلەنلا شۇغۇللىنىدىغان شىركەتلەر پەيدا بولدى. ھۆكۈمەت دائىرىلىرىنىڭ كۈچلۈك ۋە توپۇزلۇق شىركەت خوجايىنلىرى بىلەن ئۆز ئارا تىل بىرىكتۈرۈشى ئاشۇ شىركەتلەرگە كەشپىيات پاتېنتلىرىنى ناھايىتى ئاسمۇۋى رەۋىشتە ۋە چەكلىمىگەن مىقداردا روبىخەتكە ئېلىش ئىمكانىيىتىنى يارىتىپ بەردى. بۇ ئارقىلىق مەزكۇر شىركەتلەر باشقىلارنىڭ يولىنى كېسىپ تاشلاپ، بۇ پاتېنتلارغا يالغۇز خوجايىنلىق قىلالايتتى. ھەتتا بەزى شىركەتلەر بارلىققا كەلمىگەن كەشپىياتلارنىڭ پاتېنتلىرىنى روبىخەتكە ئالدۇردى. بۇ ئاشۇ شىركەتلەرنىڭ كەشپىيات جەريانىدىكى تەرىقىتى . ئۇسلۇبىغا (بۇ تەرىقەت بىرەر . بىر يېڭى كەشپىياتنى بارلىققا كەلتۈرەمدۇ ياكى كەلتۈرمەمدۇ بۇنىڭدىن قەتئىي نەزەر) پاتېنت ھوقۇقى ئېلىش بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ئەنە شۇ شىركەتلەر باشقا ھەر قانداق شىركەتنى ئۆزلىرى ئېرىشىشكە ئۇرۇنۇۋاتقان ئىختىراغا ئەنە شۇ تەرىقەتنى ئىشلىتىپ، پايدىلىنىشنىلا ئەمەس، بەلكى بۇ تەرىقەتنى ئەنە شۇ كەشپىياتتىن باشقا كەشپىياتلارغىمۇ ئىشلىتىشتىن مەنئى قىلغان بولىدۇ. بۇ مونوپولىيە قىلىشنى كۈچەيتىدۇ ۋە باشقا ھېچنەرسىنى ئېتىبارغا ئالماستىن، پەقەت كۆپرەك پايدىغا ئېرىشىش مەقسىتىدە باھانى ئۆرلىتىشكە ۋە ئىستېمالچىلارنىڭ قان . تەرىدىن قانخورلارچە پايدىلىنىشقا سەۋەب بولىدۇ.

ھازىرقى ۋاقىتتا ئىختىرالار ۋە كەشپىياتلارنى روبىخەتكە ئالدۇرۇش ۋە ھىمايە قىلدۇرۇشقا يەككە شەخسلەرنىڭ ۋە كىچىك شىركەتلەرنىڭ كۈچى يەتمەي قالدى. بەلكى بۇ ئىشنى بېجىرىش ئۈچۈن ئەپچىل ۋە ماھىر قانۇنشۇناسلارنى ۋە ئادۋوكاتلارنى ياللاشقا توغرا كېلىدۇ، بۇنىڭ ئۈچۈن نۇرغۇن ئىمكانىيەتلەرنى يارىتىش كېرەك. بۇنىڭدىن ئاشقىرى مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن سىياسەتچىلەرگە ۋە ھۆكۈمەت دائىرىلىرىگە تەسىر ئۆتكۈزۈش، قانۇنلارنى ئەنە شۇ شىركەتلەرنىڭ مەنپەئىتىگە بويسۇندۇرۇشقا توغرا كېلىپلا قالماي، بەلكى قانۇنلارنى شۇ مەنپەئەتكە ماسلاشتۇرۇپ ئۆزگەرتىش ئۈچۈن كۈچ قۇۋۋەت سەرپلەشكە توغرا كېلىدۇ. چۈنكى بۇ مەسىلە غەربلىكلەر دەۋا قىلغاندەك ئىختىراچىلار ھوقۇقىنى مۇھاپىزەت قىلىش ۋە ئۇلارنى مۇكاپاتلاش مەسىلىسىمۇ ئەمەس ۋە جەمئىيەتكە ھەمدە مەدەنىيەتكە مەنپەئەت كەلتۈرگەنلىكى ئۈچۈن ئىختىراچىلىقنى رىغبەتلەندۈرۈش مەسىلىسىمۇ ئەمەس. چۈنكى ئىختىراچىلار ۋە كەشپىياتچىلارنىڭ ئۆزلىرىمۇ ئاشۇ چوڭ شىركەتلەرنىڭ مەنپەئەتلىرىگە خىزمەت قىلىدىغان بىر خىل قورال بولۇپ، ئۇلارغا ناھايىتى ئەرزىمەس مۇكاپات تېگىدۇ. شەخسلەر ۋە جەمئىيەتلەر بولسا شۇ شىركەتلەر قانخورلۇقىنىڭ قۇربانلىرىدۇر.

دىققەت بىلەن كۆزەتكۈچى ئادەم بۈگۈنكى كۈندىكى ئالىملارنىڭ ياللانغان خىزمەتچىلەر ۋە پاك . ساددا ئادەملەر ئىكەنلىكىنى ۋە ئۇلارنىڭ ئادەتتە ماددى ئىستەك . خاھىشلار ئىگىلىرى ئەمەسلىكىنى بىلىۋېلىشى ئۈچۈن ئۇنچىلىك مۇشەققەت چەكمەيدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ماددى مۇكاپات ناھايىتى ئەرزىمەستۇر. لېكىن شىركەتلەر ئۆزلىرىنىڭ ساختىلىقىنى كىشىلەردىن يوشۇرۇش ئۈچۈن ئالىملارنى ۋە ئىختىراچىلارنى مۇكاپاتلاشنى ئويۇشتۇرىدۇ. ئەگەر بۇ مۇكاپات ئالىملارنىڭ ئاددى كىرىم . دارامەتلىرىگە سېلىشتۇرۇلىدىغان بولسا، گويا بۇ شىركەتلەر ئۇلارنى سېخىيلىق بىلەن مۇكاپاتلىغاندەك بولۇپ كۆرۈنىدۇ. لېكىن بۇ مۇكاپات ئەنە شۇ شىركەت ئاكسىيەلىرىنىڭ ئىگىلىرى . چوڭ كاپىتالىستلارغا، يەنى ئىختىراغىمۇ، ئىختىراچىلارغىمۇ ھېچبىر ئالاقىسى بولمىغان چوڭ سەرمايىدارلارغا تېگىدىغان ھەقىقى . كىرىم . دارامەتلىرىگە سېلىشتۇرۇلىدىغان بولسا، بۇ شىركەتلەر ئاشۇ ئالىملارنى تەسەۋۋۇر قىلغىلى بولمايدىغان دەرىجىدە ناھايىتى خەسىسلىك بىلەن مۇكاپاتلىغانلىقى ناھايىتىمۇ روشەن بولىدۇ. چۈنكى بۇ سەرمايىدارلارنىڭ بىردىنبىر غەم . تەشۋىشى بارچە پايدىلارنىڭ ھەممىسىنى يىغىۋېلىش. ئەمما ئەگەر ئاشۇ ئېرىشكەن پايدىلار كېمىيىپ قالغۇدەك بولسا، ئۇ ھالدا ئەڭ چوڭ ئاكسىيە ئىگىلىرى شىركەتلىرىنىڭ دىرېكتورلىرىغا ئىشچىلارنىڭ ئاشۇ ئەرزىمەس كىچىككىنە ئىش ھەققىلىرى ۋە مۇكاپات خىراجەتلىرىنى كېمەيتىشكە بۇيرۇيدۇ.

ئەلۋەتتە، ئىنساننىڭ اللە ياراتقان تەبىئىتى ۋە خۇسۇسىيىتى ئۇنى يېڭى نەرسىلەرنى ئىزدەپ تېپىشقا، كەشپىيات ۋە ئىختىرالارنى كەشپ قىلىشقا ئۈندەپ تۇرىدۇ. ئۇنىڭغا شۇ كەشپىياتلارنى روياپقا چىقىرىدىغان مەنىۋى قىممەتلەرنى كۆرسىتىپ قويۇشى مۇمكىن. بۇنىڭ دەلىللىرى كەشپىياتلار تارىختىمۇ، ھازىرقى دەۋرىدىمۇ ناھايىتى كۆپ. مۇسۇلمان ئالىملارنى ئىختىرالار ۋە كەشپىياتلارنى قىلىشقا نېمە ئۈندىگەن ئىدى؟ شەرقى (سوتسىيالىستىك) لاگېر مەۋجۇت بولغان كۈنلەردە، سوۋېت ئالىملىرىنى ئۆزىگە ھېچبىر ماددى نەرسە ئالماي ئىختىرالارنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈشكە نېمە ئۈندىگەن ئىدى؟ ئاشۇ ئالىملارنىڭ كۆپچىلىكى

يېتەرلىك مۇلۇككە ئىگە بولالمىغان نامرات ئادەملەر ئىدىغۇ!

ئامېرىكىلىق ئىلمى تەتقىقات ئېلىپ بارغۇچى ۋىراچلاردىن بىرى ماددى مۇكاپاتنىڭ سەلبى تەسىرى بارلىقىنى ۋە ئىختىرا قىلىشقا رىغبەتلەندۈرمەيدىغانلىقىنى، بەلكى ئەكسىچە رىغبەتنى سۇسلاشتۇرۇپ، چۈش ئۆرۈۋاتقان ئىمكانىيەتكە، ساپ ئەقىلگە ئىگە بولغان ئالاقىلىق مۇتەخەسسىسلەرنى ئەمەس، ماددى ئىستەك . خاھىشلىرىغا ئەگىشىدىغان كىشىلەرنى جەلپ قىلىدىغانلىقىنى ئوتتۇرىغا قويغان ئىدى. ئەنە شۇ مۇلاھىزە كۆزگە كۆرۈنگەن ئىلمى ژۇرنال «Boston Medical Jougnal» دا نەشر قىلىنغان بولۇپ، ئەقلىي بىلىك مۇلۇكچىلىككە دەئۋەت قىلغۇچىلارنىڭ غەزىپىنى قوزغىدى.

ئەلۋەتتە بۇلارنىڭ بارچىسى كاپىتالىزىم نوقتىئىنەزىرىنىڭ تەبىئىي نەتىجىسى. چۈنكى ماددىلىق ۋە مەنپەئەتپەرەسلىك كاپىتالىزىم نوقتىئىنەزىرىنىڭ ھاياتتىكى مىقياسى . ئۆلچىمىدۇر. مۇئالىجەلەر ۋە قانۇنچىلىقلار ئۇنىڭ مەھسۇلىدۇر. كاپىتالىزىمنىڭ بۇ نوقتىئىنەزەرى ماددى قىممەتلەرنى بارچە نەرسىدىن ئۈستۈن قويۇپلا قالماستىن، بەلكى باشقا قىممەتلەرنىمۇ شۇ ماددى قىممەتلەرنى روياپقا چىقىرىشقا بويسۇندۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ بارچىسىغا كاپىتالىزىمنىڭ بۇزۇق ئاساسى سەۋەبچىدۇر. بۇ بۇزۇق ئاساستىن ئەنە شۇ بۇزۇق مۇئالىجىلەر كېلىپ چىققان. بۇ بۇزۇق مۇئالىجىلەرنى توپلاپ ئاپقان كىشىلەر ھىمايە ۋە ھوقۇق دېگەن نىقاب ئاستىدا پۈتۈن ئالەمنى ياۋۇزلۇق ۋە قاتىللىق بىلەن بۇلغىدى.

ئەنە شۇنداق قانۇنلارنىڭ پەردە ئارقىسىدا تۇرىدىغان ئاسىللارنىڭ ھەقىقى ئەھۋالىنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان ناھايىتى كۆپ سەلبى نەتىجىلەر بىز تىلغا ئېلىپ ئۆتكەن نەرسىلەرگىلا چەكلىنىپ قالمايدۇ. چۈنكى بۇ پەردە باشقا بىر قانچە ئىشلار مەۋجۇت بولۇپ، ئۇلار جۈملىسىگە تۆۋەندىكىلەر كىرىدۇ:

پىكرى مۇلۇكچىلىكنى ھىمايە قىلىشنىڭ غەرب چۈشەنچىسى بويىچە چىقىرىلغان قانۇنلىرى ئىقتىسادنىڭ بىر ئوچۇم چوڭ كاپىتالىستلار قوللىرىدا دۆۋلىنىپ قېلىشىنىڭ ئاساسلىق ئامىلى بولدى. مۇنداقچە قىلىپ ئېيتقاندا،پۇل ئېقىمى دائىرىسى شۇ كاپىتالىستلارغا چەكلىنىپ قالدى. ئاشۇ زوراۋان بايلارنىڭ مال . دۇنياسىنى يەنىمۇ كۆپەيتتى. كەمبەغەل ۋە ئاجىزلارنى تېخىمۇ قاقشال قىلىۋەتتى. بۇ بىر نەچچە ئىشلار ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

بىرىنچىدىن: پىكرى مۇلۇكچىلىكنى ھىمايە قىلىشنىڭ سەرىپ خىراجەتلىرىنىڭ قانۇنى رەسمىيەتلىرىنى چىگىش ۋە مۇرەككەپلەشتۈرۈش ئارقىلىق ئۇزۇن مەزگىل ئۈزۈلۈك ھالەتتە تۇرغۇزۇپ قويۇشىدۇ. ئاقىۋەتتە بۇ ساھەدىن ئاشقىرىدا قالغان يەككە شەخسلەر ئۇياقتا تۇرسۇن، بەزى شىركەتلەرمۇ بۇ ئېغىر يۈكنى كۆتۈرەلمەي قالىدۇ.

ئىككىنچىدىن: بانكىلار شۇ پاتېنتلار باراۋىرىدە، قىزىقتۇرغۇچى ئېتىبارلار بىلەن زور دەرىجىدە قەرزلەرنى بەردى. چۈنكى بۇ [illegible]لار پاتېنتلارنى مۇقىم مۇلۈك ۋە پۇللارغا ئوخشاش مۇلۈك بولىدىغان نەرسە، دەپ ئېتىبار قىلدى ۋە بۇ پاتېنتلارنى «تىجارى پايدا» دەپ ئاتىلىدىغان ئۇسلۇپ ئارقىلىق مونوپولىيە قىلىشى ۋە باشقىلارنىڭ كۈچىدىن بارغانسىرى قانخورلۇق بىلەن پايدىلىنالايدىغان بولۇپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن بارغانسىرى بۇ پاتېنتلارنى تېخىمۇ قەدىرلىدى. بۇ بولسا ھېلىقى ياۋۇز دائىرىنى تولدۇردى. شىركەتلەر ۋە بانكىلار باشقىلارنىڭ مېھنىتىدىن ئاچكۆزلەرچە پايدىلىنىش ۋە پۇل ئېقىمى دائىرىسىنى تارايتىپ ئۆزلىرىگە بۇرۇشى ئۈچۈن بىر . بىرىنىڭ ئورنىنى تولدۇردى.

ئۈچىنچىدىن: ئەنە شۇ قانۇنلار كەشپىياتلارنىڭ ئەسلى ئىگىلىرىنى، يەنى يەككە شەخسلەرنى ئۆز كەشپىياتلىرىنىڭ مېۋىسىدىن پايدىلىنىشتىن مەھرۇم قىلدى. چۈنكى بۇنىڭغا، يەنى شۇ كەشپىياتلىرىدىن پايدىلىنىشقا يەككە شەخسلەرنىڭمۇ، ھەتتا كىچىك شىركەتلەرنىڭمۇ قۇدرىتى يەتمەي قالدى. چۈنكى ئەشۇ قانۇنلار يەككە شەخس ۋە بەزى شىركەتلەرنى بۇ ساھەدىن مەجبۇرى سىرىتتا قالدۇردى. شۇنىڭ ئۈچۈن كىچىك بىلىمچىلەرنىڭ كۈن كەچۈرۈشكە ئورۇن قالمىدى. بۇنى كاپىتالىستلار «تىجارەت دېگەن ياكى سەن كەچكى تائامنى يېيىشىڭ ياكى سېنىڭ ئۆزۈڭ كەچكى تائامغا ئايلىنىشىڭدۇر» دەپ، ئېيتىشىدىغان سۆزلىرى بىلەن ئىپادىلەيدۇ.

ئەقلى مۇلۇكچىلىك قانۇنلىرى پەقەت پاتېنتنى بۇرۇنراق روبىخەتكە ئالدۇرغان كىشىنىلا ئېتىبارغا ئالىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن شۇ كەشپىياتنى بىرەر كىشى بۇ ئادەمدىن ئالدىنراق كەشپ قىلغان بولسىمۇ، لېكىن پاتېنت ئېلىشقا ئۈلگۈرمىگەن بولسا، بۇ قانۇنلار بۇنى ئېتىبارغا ئالمايدۇ. بۇ بولسا چوڭ زۇلۇمدۇر. سىزگە بۇ توغرىدا بىر مىسال كەلتۈرەيلى: ئەگەر كۆپلىگەن كەشپىياتچى شەخسلەر ياكى بىرەر بىر شىركەت بىر . بىرىدىن بىخەۋەر تۇرۇپ، بىر نەرسىنىڭ ئەينەن ئۆزىنى كەشپ قىلغان بولسا

www.uyghurkitap.com

(يەنى غەربىتكىلەر) ئېيتقىنىدەك «ئىستىمالچىلار ئەنە شۇ تاۋارلارغا ھېرىسلىپ قېلىشلىرى» ئۈچۈن بازارلارنى — گەرچە ۋاقىتلىق ماددى پايدا كەلتۈرمىسىمۇ ئۆز تاۋارلىرى بىلەن تولغۇزۇۋېتىشنى ئويلايدۇ. بۇ مۇددەتتە قانۇنلار ياخشىلاپ پىششىقلىنىدۇ ۋە ساقچى ئورگانلىرى بىلەن سوت مەھكىمىلىرى پۇختا سىناقتىن ئۆتكۈزۈلىدۇ. شۇندىلا «ئولجا» بۇ تەشكىلات تورىغا ئىلىنىپ مۇستەملىكچىلەر ئۈچۈن، «تەييار لوقما» ھالىتىگە كېلىپ تۇرىدۇ.

بۇ ئولجىنى ئاشۇ مۇستەملىكچىلەرگە ئۇلارنىڭ مالايلىرى، خائىن ھاكىملار تەقدىم قىلىدۇ. مۇسۇلمانلار ھېچ نەرسىدىن بىخەۋەر، بىغەملىك بىلەن بىپەرۋا قاراپ تۇرىۋېرىدۇ. بۇ خۇسۇسىيلاشتۇرۇش (كۆپ قۇتۇپلىشىش) ۋە ئەقلى مۈلۈكچىلىككە ئوخشاش كاپىتالىزىم پىكىرلىرىنى يەرشارىلاشتۇرۇش بىلەن مەھكەم باغلىنىغان پەيتتە، بۇ پىكىرلەر مۇستەملىكچىلەرنىڭ ھالاكەت كەلتۈرگۈچى قۇراللىرىغا ئايلىنىشنى يارقىن كۆرسىتىپ تۇرۇپتۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇستەملىكچىلىكنىڭ باشقا قۇراللىرى ۋە پىكىرلىرىگە ئوخشاش، بۇ پىكىرلەرنىڭمۇ نەقەدەر رەسۋا ۋە رەزىل پىكىرلەر ئىكەنلىكىنى ئېچىپ تاشلاش كېرەك.

ئەقلى مۈلۈكچىلىكنى ھىمايە قىلىش قانۇنلىرىنىڭ ۋاقىلىكى مانا شۇنىڭدىن ئىبارەت. دېمەك ئۇ بازارلارنى ئىگەللىۋېلىش ۋە ئۆز ھۆكۈملىرىنى ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن چوڭ كاپىتالىستلار قولىدىكى بىر قورالدۇر. ئۇ مۇستەملىكچى دۆلەتلەرنىڭ قولىدىكى بىر قورال بولۇپ، بۇ قورال مۇستەملىكچىلىكنى قايتىدىن مۇستەھكەملەشكە ۋە خەلقلەر قېنىنى شورىشىغا زور ھەسسە قوشىدۇ. بۇ قانۇنلارنىڭ غەربلىكلەرنىڭ داۋا قىلغىنىدەك - كەشپىياتچىلار ۋە ئىختىراچىلارنىڭ ھوقۇقىنى قوغداشقا ھېچ بىر ئالاقىسى يوقتۇر. يۇقىرىقىلار بۇ قانۇنلارنىڭ ۋاقىلىكى بولۇپ، بۇ قانۇنلار الله سۇبھانەھۇ ۋە تائالانىڭ ئەھكاملىرىغا پۈتۈنلەي زىتتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسلامى دۆلەت كەلگۈسىدە بۇنداق قانۇنلارنى مەنئى قىلىدۇ ۋە بارچە ھارام شەرتنامىلەرنى بىكار قىلغىنىدەك، ئەنە شۇ قانۇنلارغا تەئەللۇق بولغان خەلقئارا شەرتنامىلەر ۋە كېلىشىملەرنىمۇ بىكار قىلىدۇ.

ئىسلامى دۆلەت يېڭى نەرسىلەرنى ئويلاپ تېپىپ ۋە كەشپىياتچىلىقنى رىغبەتلەندۈرۈش ئۈچۈن ھېچ قاچان بۇنداق قانۇنلارغا مۇھتاج بولمايدۇ. بۇنىڭغا سەۋەب بۇ دۆلەتنىڭ ئىسلام ئەقىدىسىنى ۋە ھايات ھەققىدىكى ئىسلام نۇقتىئىنەزىرىنى قوبۇل قىلىشىدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ دۆلەت ھاياتنى ماددىلىق بىلەن ئۆلچىمەيدۇ. ئۇنىڭ پۇقرالىرى ئۆز ئىشلىرىنى مەنپەئەت پەرەسلىك بىلەن ئۆلچىمەيدۇ. بەلكى بۇ دۆلەت بارچە قىممەتلەرنى روياپقا چىقىرىش مۇناسىۋىتىنى تەڭپۇڭلاشتۇرىدۇ. نەتىجىدە جەمئىيەتتە قىممەتلەر مۇۋازىنىتىنى ۋۇجۇتقا كەلتۈرىدۇ. ۋە ئۆزىنىڭ بارچە پۇقرالىرى ئۈچۈن (ئۇلارنىڭ كۈچلۈكلىرى ئۈچۈنمۇ ۋە ئاجىزلىرى ئۈچۈنمۇ) سائادەت ۋە پاراۋانلىقنى روياپقا چىقىرىپ بېرىدۇ. شۇنىڭدەك بۇ دۆلەت ئۆز ئىقتىسادىنى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش ياكى ئۆسۈش كۆرسەتكۈچلىرى بىلەن قىياسلاپ ئۆلچىمەيدۇ، بەلكى ھەر شەخسنىڭ ئەينەن ئۆزىنىڭ بارچە ئاساسى ئېھتىياجلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ بېرىپ، تەمىنلەش بىلەن ۋە ئۇنىڭ كامالى ئېھتىياجلىرىنىمۇ تولۇق قاندۇرۇشقا ئىمكانىيەت يارىتىش بىلەن قىياسلاپ ئۆلچەيدۇ. □

مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆز ئۈستىدىكى ھاكىملارنىڭ ھۆكۈمرانلىقىنى يوقىتىشنىڭ ۋاقتى يېتىپ كەلمىدىمۇ؟

الله نۇرغۇنلىغان ئايەتلەردە، بىزنىڭ دۈشمىنىمىز، دىنىمىزنىڭ دۈشمەنلىرى - كاپىر ۋە ئۇنىڭ ئىتتىپاقداشى، ھەم ئەۋاقىلىرىدىن ئېھتىيات قىلىشىمىزنى ئاگاھلاندۇردى.

الله بۇ دۈشمىنىمىزنىڭ ئىسلام ئۈممىتى ئىچىدە، پىتنە پاساد ئۇرىقىنى تېرىپ ۋە قۇۋۋىتىمىزنىڭ سىرى، ئىشىمىزنىڭ بېشى ۋە ئىززىتىمىزنىڭ شانى بولغان ئىسلام ئۈممىتى ۋە دۆلىتىنى پارچىلاپ، يوق قىلىپ تاشلىشىدىن ئاگاھلاندۇردى.

قۇدرىتى چەكسىز، بۈيۈك بولغان زات مۇنداق دەيدۇ:

«ئۇلارنىڭ نەفسى - خاھىشىغا ئەگەشمىگىن. ئۇلارنىڭ الله ساڭا نازىل قىلغان قۇرئاننىڭ بىر قىسمىدىن سېنى ۋاز كەچۈرۈشىدىن ساقلانغىن». (5:49)

الله يەنە مۇنداق دەيدۇ:

«سەن يەھۇدى - ناسارالارنىڭ دىنىغا كىرمىگىچە، ئۇلار سەندىن ھەرگىزمۇ رازى بولمايدۇ.» (2:120)

«شۈبھىسىزكى كاپىرلار ئۆزلىرىنىڭ مال - مۈلۈكلىرىنى (ۋە باشقىلارنى) الله يولىدىن توسۇش ئۈچۈن سەرىپ قىلىدۇ. سەرىپ قىلغاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ مال - مۈلۈكلىرى ئۇلارغا ھەسرەت ئېلىپ كېلىدۇ. ئاخىر ئۇلار يېڭىلىدۇ. ئۇلار جەھەننەمگە ھەيدەپ كىرگۈزىلىدۇ.» (8:36)

مانا بۇلار ئۇلارنىڭ (يەنى كۇففار ئەھلىنىڭ) ئەھۋالىدۇر. ئازدۇرۇش ئۇلارنىڭ ئارزۇلىرىدۇر. ھەم ئۇلار شۇنداق قىلىپ كەلدى. ھازىر ھەم شۇنداق قىلىۋاتىدۇ. كەلگۈسىدە ھەم شۇنداق قىلىشقا ئۇرۇنىدۇ. كۇفرى ئەھلىنىڭ بۇنداق ئەھۋالى، بۈگۈنكى مانا شۇ كۈنلىرىمىزنىڭ مەھسۇلى ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ باشلىنىشى بولىشى تەبىئىيدۇر.

پەيغەمبىرىمىز (س ئە ۋ) نىڭ پەيغەمبەرلىكىگە ئىمان كەلتۈرگەنلەرگە قارشى ئۇرۇش ئاچقان كۇفرى ئاللانىڭ نۇرىنى ئاغزىلىرى بىلەن ئۆچۈرۈش ئۈچۈن ھېچ ھارماي - ئالماي، ئۆزىگە مالامەت ھېساپلىماي، كېچە - كۈندۈز ئاداۋەت ۋە ھىيلە - مىكىر ئىشلەتتى. ھەمدە پىتنە تورلىرىنى توقۇدى. الله گەرچە كاپىرلار ياقتۇرمىسىمۇ - پەقەت ئۆز نۇرىنى بارچە تەرەپكە يېيىشنى ۋە ئۆزىگە ئىمان كەلتۈرگەن زاتلارغا نۇسرەت، ياردەم بېرىشنى ۋەدە قىلدى. كۇففار ئەھلىنىڭ بۇنداق ھالىتى بىر كۆچىيىپ ۋە بىر پەسىيىپ داۋام قىلىپ كەلدى. گاھ ئۇلارنىڭ (كافىرنىڭ) قولى غالىب كەلسە، باشقا ۋاقىتتا مۇسۇلمانلار ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غالىب كەلەتتى.

قائىدىسىزلىگىمىز، ئاجىزلىقىمىز دىنىدىن يىراقلىشىش ۋە كافىرلارنى دوست تۇتۇشتىن ئىبارەت قىلمىشلىرىمىز سەۋەبلىك ھەممىمىز تارقاق بولۇپ، بۆلۈنۈپ كەتتۇق، شۇ سەۋەبلىك ئۇلار غالىب كەلدى.

الله بىزگە ئاتا قىلغان مەبدەئىگە يەنى ئىززەت ۋە يۈكسەك شان - شەرەپ، ھەمدە الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى ئەۋەتكەن ھەق دىن بىلەن ئۈستۈن بولۇشنىڭ ئاساسى- مەبدەئىگە مەھكەم ئېسىلىش بىلەنلا ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غالىب كەلگىلى بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمانلار ۋە ئۇلارغا دۈشمەن بولغان كىشىلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقە ئېنىق رەۋىشتە پەقەت قىلىچ ئالاقىسى ئىكەنلىكى، ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ ئەزىزلىكى، كۇفرى ۋە ئۇنىڭ ئەھلىنىڭ خارلىقى جەڭ مەيدانلىرى ئىكەنلىكى اللەنىڭ ئەگىشىش ۋاجىب بولغان ئېنىق ئەمىر - پەرمانىدۇر. مانا بۇ دىنىنىڭ كۆرسەتمىسى ئىكەنلىكى ئەلۋەتتە ناھايىتى ئېنىق. ئۇندىن باشقىسى اللەنىڭ شەرىئىتىدىن ئەمەس. بەلكى كۇفرى ۋە ئادەملەرنىڭ توقۇپ چىقارغان قانۇنلىرىدۇر. ھەق تەبارەك ۋەتەئالا مۇنداق دەيدۇ: «سىلەر ئەھلى كىتابتىن اللەقا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار (يەھۇدىلار ئۇزەيرىنى اللەنىڭ ئوغلى، ناسارالار ئىيسانى اللەنىڭ ئوغلى دەپ، ئېتىقاد قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن، ئۇلار اللەغا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېتىقاد قىلىمىز دېگەن بىلەنمۇ ئېتىقاد قىلمىغاننىڭ ئورنىدىدۇر) بىلەن، الله (ئۆزىنىڭ كىتابىدا) ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى (سۈننىتىدە) ھارام قىلغان نەرسىلەرنى ھارام بىلمەيدىغانلار ۋە ھەق دىن (يەنى ئىسلام دىنى) غا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بىلەن، تاكى ئۇلار سىلەرگە بويسۇنۇپ خار ھالدا جىزيە تۆلىگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىڭلار.» (9:29)

«ئاسمانلاردىكى ۋە زېمىندىكى غەيبنى بىلىش اللەغا خاستۇر. ھەممە ئىش اللەغا قايتۇرۇلىدۇ. اللەغا ئىبادەت قىلغىن، اللەغا تەۋەككۈل قىلغىن (يەنى ھەممە ئىشىڭنى اللەغا تاپشۇرغىن) پەرۋەردىگارىڭ قىلىۋاتقان ئىشلىرىڭلاردىن غاپىل ئەمەستۇر.» (12:123)

«ئى مۇئمىنلەر! سىلەر ئۆزەڭلار يېقىن جايدىكى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار (يەنى سىلەرگە خەتەر بولماسلىق ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئەتراپىڭلاردىكى كۇففارلارنى ئۇجۇقتۇرۇڭلار) سىلەرنى ئۇلار قاتتىق ھېس قىلسۇن (يەنى ئۇرۇش ئۈستىدە ئۇلارغا قاتتىق قول بولۇڭلار. ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىسۇن) بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلارغا مەدەتكاردۇر.» (9:123)

ھەبىبى مۇستافا (س ئە ۋ) - «مەن ئادەملەرگە قارشى تا ئۇلار اللەدىن باشقا ھېچبىر ئىلاھ يوق، مۇھەممەد (س ئە ۋ) اللەنىڭ بەندىسى ۋە پەيغەمبىرى دەپ، گۇۋاھلىق بەرگەنگە قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇش

قىلىشقا بويرۇلدۇم. ئەگەر ئۇلار ئىمان كەلتۈرسە، قانلىرىنى، ماللىرىنى مەندىن ئامان ساقلاپ قالىدۇ. پەقەت (بۇ قانلار ۋە ماللاردىن) ھەق بولغانلىرى بۇنىڭدىن مۇستەسنا» دېدى. پەيغەمبىرىمىز باشقا ھەدىستە: «مۇسۇلمانلار يەھۇدىيلارغا قارشى جەڭ قىلمىغۇچە قىيامەت قائىم بولمايدۇ. شۇ ۋاقىتتا مۇسۇلمانلار ئۇلارنى ئۆلتۈرىدۇ. ھەتتا يەھۇدىي تاش ۋە دەرەخ ئارقىسىغا مۆكۈۋالىدۇ. شۇ ۋاقىتتا تاش ياكى دەرەخ: ھەي مۇسۇلمان، ھەي ئاللاھنىڭ بەندىسى، مانا بۇ يەھۇدىي مېنىڭ ئارقامغا يوشۇرۇنۇۋالدى، كېلىپ ئۇنى ئۆلتۈر، دەيدۇ. پەقەت غەرقاد دەرىخى ئېيتمايدۇ. چۈنكى ئۇ يەھۇدىيلارنىڭ دەرىخىدۇر» دېدى. ناھايىتىمۇ ئېنىقكى زالالەت ۋە زىيانغا ئۇچراش مۇسۇلمانلارنىڭ كۇفرى ئەھلىگە ئەگىشىشىدىن ھاسىل بولىدۇ. ئۇلۇغ پەيغەمبىرىمىز (س ئە ۋ) بىزنى بۇنىڭدىن ھەم ئاگاھلاندۇردى. ئەبۇ ھۆرەيرە رىۋايەت قىلغان ھەدىستە پەيغەمبەر (س ئە ۋ): ئۈممىتىم، ئۆزىدىن ئالدىنقى ئۈممەتلەر تۇتقان نەرسىنى غېرىچمۇ - غېرىچ، گەزمۇ - گەز تۇتۇپ بارمىغىچە قىيامەت قايىم بولمايدۇ، - دېدى. بىر كىشى: پارس ۋە رۇملۇقلار بىلەن قىلغاندەكمۇ؟ دەپ سورىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: ئاشۇلار بولماي قايسى ئادەملەر بولىدۇ، دېدى.

جابىر ئىبنى ئابدۇللاھدىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئەھلى كىتابتىن بىرەر نەرسە سورىماڭلار. چۈنكى ئۇلار سىلەرنى ھېچ - قاچان توغرا يولغا باشلىمايدۇ. ھالبۇكى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى ئاللىقاچان زالالەت يولىغا كىرىپ، ئادىشىپ كەتكەندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن ئەگەر سىلەر ئۇلاردىن بىرەر نەرسە سورىساڭلار، يا بىرەر باتىلنى ئەستىقلاپ راست دەپ قويۇشۇڭلار، ياكى بىر ھەق نەرسىنى يالغانغا چىقىرىپ قويۇشۇڭلار مۇمكىن. دېمەككى، مۇسا ھايات بولۇپ، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بولغان بولسا، ئۇنىڭغا پەقەت ماڭىلا ئەگىشىش ھالال بولغان بولاتتى» دېدى.

ئەي ئىمان دوسلاشتۇرغان قېرىنداشلار! شۇنى قوشۇمچە قىلىپ ئۆتۈش مۇمكىنكى، كافىرلارنىڭ مانا شۇ دىنغا، ئۇنىڭ ئەھلىگە قارشى تۇرۇشتىن ئىبارەت بۇ ھالىتى (پوزىتسىيىسى) چەكسىز قۇدرەت ۋە غالىبلىق ئىگىسى ۋە ئۇنىڭ ئۇلۇغ پەيغەمبىرى بىزگە كۆرسەتكەن، بۇيرىغان ھايات پروگراممىسىنىڭ ئەترابىغا زىچ ئويۇشۇپ، كافىرلار بىلەن جىھاد مەيدانلىرىدا يۈزمۇ - يۈز توقۇنۇشمىغىچە ئۇلار تۇرىدىغان ھالەتتۇر. كىمكى بۇ سۆزدىن باشقا سۆزنى ئېيتىدىغان بولسا، ئۇنىڭ بىرەر تايانغان دەلىلى ۋە اللە ئالدىدا بىرەر ھۆججىتى بولمايدۇ. شۇنداق ئىكەن كىمكى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار ھەققىدە، اللە ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى كۆرسىتىپ بەرگەنلىرىدىن باشقا سۆزلەرنى ئېيتىدىغان بولسا، ئۇ ھالدا اللەنىڭ قەھرى - غەزىپى ۋە ئازابىدىن ئېھتىيات قىلسۇن!: چۈنكى بۇنداق دېيىش شەرئەن مۇنكەردۇر. بۇنداق سۆزنى پەقەت قەلبىنى شەيتان قارارگاھ قىلغان كىشىلەرلا ئېيتىدۇ، خالاس.

كافىرلارنىڭ بۇنداق ھالىتىنى مۇسۇلمانلارنىڭ ئارىسىدىكى جولالىق ئىمانى بار، ئەقلى ھوشى جايىدا ۋە ئەقىدىسى توغرا بولغان كىشىلەرگە ئۆزۈندىن - ئۆزۈن شەرھلەپ ئولتۇرۇش ھاجەت ئەمەس. ئەمما اللەنىڭ دىنىغا ۋە ئۇنىڭ مۇسۇلمان بەندىلىرىگە قارشى ئەنە شۇلار ئۈممەت ئۈستىگە مىنىۋېلىپ، يۈكسىلىشكە قارشى قورغان سوققان كىشىلەردۇر. بۇ ئورۇشنىڭ ئۆزلىرىنى ئۈممىتىمىز پەرزەنتلىرىدىن، مىللىتىمىز ئەھلىدىن دەپ دەۋا قىلىدىغان كىشىلەر تەرىپىدىن بولىۋاتقىنى، شۇنداقلا ئۇلاردىن كېچە - كۈندۈز ئازار كۆلپەتلەرنىڭ كېلىشى، ئىسلامنى ھاياتتىن ئاجرىتىشنىڭ ئەۋجىگە چىقىشى، ھايات پروگراممىسى - جىھادنىڭ مۇسۇلمانلار ھاياتىدىن يىراقلاشتۇرىلىشىغا كەلسەك، بۇ قەلبلەرنى قان - قان يىغلىتىدىغان ۋە جىگەرلەرنى پارە - پارە قىلىدىغان ئەھۋالدۇر. مەن بۇ نەرسىنى بىرەر ئەقىل ئەستىقلايدۇ، دەپ قارىمايمەن. چۈنكى اللە تائالا بىزگە كۇفرى ۋە ئۇنىڭ ئەھلىنىڭ ئەھۋالىنى خەۋەر بەرگەندەك يۇقىرىقى كىشىلەرنىڭمۇ ئەھۋالىنى بىزگە خەۋەر بەرگەن. سادىقۇلمەسرۇق (يەنى ھەق سۆزلىگۈچى ۋە ھەقلىقى ئەستىقلانغان) پەيغەمبىرىمىز (س ئە ۋ) مۇنداق دېدى: كەلگۈسىدە ئۈممىتىڭلاردا رىزىقىڭلارغا ئىگە بولىدىغان، سىلەرگە بىرەر سۆز قىلسا يالغان سۆزلەيدىغان، ئىش قىلسا ئىماندىن ئايرىپدىغان ئىشلارنى قىلىدىغان ئىمام (رەھبەر) لەر بولىدۇ. ئۇلار سىلەردىن ئۆزلىرىنىڭ قەبىھ، خۇنۇك ئىشلىرىنى چىرايلىق دەپ ماختىشىڭلاردا ۋە يالغان سۆزلىرىنى راست دەپ ئەستىقلىمىساڭلار رازى بولمايدۇ. ئۇلارغا ھەقىقەتنى يەتكۈزسەڭلار، ئۇلار شۇ ھەقىقەتكە رازى بولمايدۇ. ئەگەر ئۇلار ھەددىلىرىدىن ئېشىپ سىلەرگە قارشى تۇرسا ۋە سىلەردىن كىمكى شۇ ھەقىقەت يولىدا ئۆلتۈرۈلسە ئۇ شېھىتتۇر».

ئاگاھ بولايلىكى، بۇ كىشىلەر ھەددىدىن ئاشتى ۋە كۇفرىغا سۈكۈت قىلىشلىرى ۋە خار كىشىلەرگە

ئايلىنىشلىرى سەۋەبلىك مۇسۇلمانلارنىڭ ھۆرمىتى ۋە قېنىنى تۆكۈش ھالال سانىلىدىغان بولدى. ئۇلار خار، رەزىل كىشىلەر سېپىدىن ئورۇن ئېلىپ، ئۆزلىرىنىڭ كافىر خوجايىنلىرىغا ۋە اللەدىن باشقىغا ئىبادەت قىلىشقا رازى بولغان، باتىل يوللارغا ئىتائەت قىلغۇچى خائىن كىشىلەردىن بولۇشقا رازى بولىۋاتىدۇ. مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرى مايمۇنلار، توڭگۇزلار ياللىرى بولمىش يەھۇدىيلار قولىدا دەريادەك ئاققۇزۇلغان بىر پەيتتە، بۇ كىشىلەر كۆرمىسىمۇ بىلمەس بولىۋېلىپ، ھەرىكەتكە كەلمەي، جىم تۇرىۋالغان كىشىلەردۇر. بىز ئەنە شۇ كىشىلەرنى ئارقىمىزغا چۆرۈپ تاشلاشقا، ئۇلارغا ھېچ ئېتىبار بەرمەسلىككە ۋە ئۇلارنىڭ بىرەر بۇيرۇقىغا ئىتائەت قىلماسلىققا مۇقەررەر رەۋىشتە بويرۇلغانمىز. چۈنكى زالالەت ئۇلارغا ئىتائەت قىلىش، زىيان زەرەر كۆرۈش ئۇلارغا ئەگىشىشنىڭ ئۆزىدۇر. ھەبىبۇل مۇستافا (س ئە ۋ) شۇنداق دېدى: «ئاگاھ بولۇڭلار، ئىسلام تۈگمىنى تىنىمسىز ئايلىنىدۇ. سىلەر كىتاب بىلەن بىرگە بولۇپ، ئۇ قايسى تەرەپكە ئايلانسا، شۇ تەرەپكە ئايلىنىڭلار، ھوشيار بولۇڭلاركى كىتاب ۋە سەلتەنەت كەلگۈسىدە بىر - بىرىدىن ئاجراپ كېتىدۇ. سىلەر كىتابتىن ئاجرالماڭلار. كەلگۈسىدە ئۈستىڭلاردا شۇنداق ئەمىرلەر بولىدۇكى، ئۇلار سىزلەرنىڭ پايدىڭىزغا ھۆكۈم قىلمايدۇ، ئۆزلىرىنىڭ پايدىسىغا ھۆكۈم قىلىدۇ. ئەگەر ئۇلارغا ئىتائەتسىزلىك قىلسىڭىز سىزلەرنى ئۆلتۈرىدۇ. ئۇلارغا ئىتائەت قىلسىڭىز سىزلەرنى زالالەتكە باشلايدۇ». شۇ ۋاقىتتا: يا رەسۇلۇللاھ، بىز قانداق ئىش تۇتىشىمىز كېرەك؟ دېيىشتى. پەيغەمبىرىمىز: مەريەمنىڭ ئەسھابلىرى ئىش تۇتقاندەك ئىش تۇتىسىلەر، ئۇلار ھەرىلەر بىلەن ھەرىلەندى ۋە ياغاچلارغا مىخلاندى. ئاللاھنىڭ ئىتائىتىدە تۇرۇپ ئۆلۈش، ئاللاغا ئاسى بولۇپ ياشاشتىن ياخشىراقتۇر»، - دېدى. (بۇ ھەدىسنى تەبرانى رىۋايەت قىلدى)

كىمكى بۇ سۆزدىن باشقىچە سۆزنى ئېيتسا، ئەلبەتتە شۇ سۆزى ئۈچۈن اللەنىڭ ئالدىدا ھېساب بېرىدۇ. رەسۇللاھ (س ئە ۋ) ئۆز خاھىشى بويىچە سۆزلىمەيدۇ.

«ياكى ئۇلارنىڭ پادىشاھلىقتىن نېسىۋىسى بارمۇ؟ (ھېچقانداق نېسىۋىسى يوق) ئەگەر بولىدىغان بولسا (زىيادە بېخىللىقدىن) ئۇلار كىشىلەرگە قىلچىلىك نەرسە بەرمەيدۇ.»
(4:53)

دېمەك پەيغەمبىرىمىزنىڭ سۆزلىرى ھەق سۆز بولۇپ، ئۇنىڭغا ئەگىشىش ۋاجىبتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەنە شۇ ھاكىملارغا ئىتائەت قىلىش زالالەت، ئۇلارغا ئارلىشىپ قوشۇلۇپ كېتىش بولسا ھالاكەتتۇر.

ئىبنى ئابباستىن مۇنداق دېگەنلىكنى رىۋايەت قىلىدۇ: رەسۇلۇللاھ (س ئە ۋ) دېدى: «مەندىن كېيىن كەلگۈسىدە ئەمىرلەر بولىدۇ. ئۇلارغا ئەمرى - مەئرۇپ، نەھى - مۇنكەر قىلىنىدۇ. كىمكى ئۇلارغا قارشى چىقسا نىجات تاپىدۇ، كىمكى ئۇلاردىن ئايرىلىپ، ئۆزىنى چەتكە ئالسا سالامەت بولىدۇ ۋە كىمكى ئۇلارغا ئەگەشسە ھالاك بولىدۇ».

ئەنە شۇ كىشىلەر بىزنىڭ ھەققىمىزگىمۇ، بىرەر ئەھدە - پەيمانغىمۇ رىئايە قىلمايدۇ.

ئەبۇ ئەمامىدىن رىۋايەت قىلىنىشىچە، ئۇ مۇنداق دېدى: رەسۇلۇللاھ (س ئە ۋ) نىڭ شۇنداق دېگىنىنى ئاڭلىدىم: «مېنىڭ كېيىنكى ئۈممىتىم توغرىسىدا ئەڭ قورقىدىغان نەرسەم ئۈچ ئىشتۇر. ئۇلارنى ئۆلتۈرىدىغان ئاشلىقتىن قورقمايمەن، ئۇلارغا قويۇندەك باستۇرۇپ كەلگەن دۈشمەندىنمۇ قورقمايمەن، لېكىن مەن ئۈممىتىمنى زالالەتكە باشلىغۇچى ئىماملاردىن قورقىمەن ئەگەر، ئۇلارغا ئىتائەت قىلىنسا ئۇلارنى پىتنىگە سالىدۇ، ئەگەر ئىتائەت قىلمىسا ئۇلارنى ئۆلتۈرىدۇ». رەسۇلۇللاھ (س ئە ۋ) دائىم ھاكىملار ۋاقىلىگىنى سۆيەتلەپ ۋە بايان قىلىپ كەلدى. لېكىن ئەنە شۇ سۆيەتلەش بىلەن بىرگە، بىزنى مۇئەييەن ئەمەللەرنى قىلىشقىمۇ بۇيرىدى. چۈنكى پەيغەمبىرىمىز (س ئە ۋ) بىزگە قانداقتۇر بىر قىسسەلەرنى ھېكايە قىلىپ بەرگىنى يوق، بەلكى بىزگە شەرىئەتنى ئېلىپ كەلدى ۋە بويىنىمىزغا زورلۇق بىلەن مىنىۋالغان ھەمدە ئىمان قەلبلىرى تورىدىن ئورۇن ئالالمىغان، نامەرت، ھاۋايى ھەۋەسكە تايىنىپ ياشىغۇچى كىشىلەرلا رازى بولىدىغان قانۇنچىلىقنى ھۆكۈم يۈرگۈزۈش مەنبەئى قىلىپ ئالغانلىقلىرى سەۋەبلىك، مۇسۇلمانلار بېشىغا چۈشۈۋاتقان بالا ۋە پالاكەتلەرنىڭ ئاساسى ئەيىبكارى بولغان كىشىلەردىن خالاس بولۇش (قۇتۇلۇش) ئۈچۈن توغرا، ھەق يولنى بايان قىلىپ بەردى.

ئەي! بۇرادەرلەر!!! ... ئەلبەتتە مۇسۇلمانلار ئاممىسىمۇ ۋە ئۆزىنى مۇسۇلمان مىللىتى بولۇشقا مۇناسىپ دەپ چۈشەنگەن، ئارقاق پىكىر ۋە رەئىيلەرنى ھەمدە، مالاي ھاكىملارنىڭ ھاۋايى نەفسىگە مەھكەم يېپىشىۋالغانلىقىنى كۆرۈپ چوڭقۇر قايغۇرغان، ئاھ - پىغانلىرى كۆككە كۆتۈرۈلگەن ۋە كۆزلىرىدىن ئاراملاپ ياشلار ئېقىۋاتقان كىشىلەرمۇ شۇنداق ئىشەنسۇنلاركى، ئەگەر ئۇلارنىڭ ئارىسىدا زوراۋانلىق بىلەن